

Raadsvoorstel

Onderwerp:

regionale energie strategie (RES) 1.0
Definitief

portefeuillehouder: Marcel Roelofs

datum vergadering: 14 juni 2021

zaaknummer: 0889241913

Samenvatting

De Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg 1.0 is een vervolg document op de Ontwerp RES NML 1.0, die door u op 22 februari 2021 (presentatie in commissie) en op 8 maart 2021 (raadsvergadering) is besproken. De Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg is opgesteld door 18 regionale partners: gemeenten, provincie en het waterschap Limburg. In de periode februari en maart zijn de volksvertegenwoordigers, stakeholders en inwoners van onze regio geconsulteerd over de Ontwerp RES NML 1.0 (een consultatiedocument is als bijlage toegevoegd). Door betrokkenen actief mee te laten denken en nogmaals goed te kijken naar het ontwerp-document, ligt er nu een aangescherpte RES 1.0.

De RES 1.0 is een eerste versie van een document dat twee jaarlijks herzien zal worden. Er wordt omschreven welke informatie er al is en welke keuzes reeds gemaakt kunnen worden. Daarnaast wordt inzicht geboden in wat er in de komende periode nog moet gebeuren. Uiteraard is er ook oog voor innovaties, deze zullen bij iedere herziening van het document bekeken worden en indien nodig worden opgenomen in de RES 2.0 en verder.

De gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het Waterschap hebben een belangrijke rol in de RES, zij dienen een akkoord te geven op de RES 1.0 alvorens deze door de RES NML op 1 juli 2021 wordt ingediend bij het rijk.

Voorstel

- Kennis te nemen van het consultatiedocument RES NML 1.0 en van de netimpactrapportage Enexis;
- De Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg 1.0 en de daarin geformuleerde regionale ambities vast te stellen.

Toelichting raadsvoorstel

---

1. Aanleiding

In 2019 heeft Nederland in het Klimaatakkoord afgesproken dat onze CO₂-uitstoot in 2030 de helft lager moet zijn dan in 1990. En in 2050 zelfs 95% lager. In de Regionale Energie Strategie (RES) staat welke bijdrage onze regio daaraan gaat leveren. Nederland is opgeknipt in dertig RES-regio's. De vijftien gemeenten van Noord- en Midden Limburg vormen met Provincie Limburg, Waterschap Limburg en Enexis de RES-regio Noord- en Midden Limburg.

2. Doelstelling

Het klimaatakkoord verplicht de gemeente om deel te nemen aan de Regionale Energiestrategie en in de regio een gedeelde opgave vast te stellen en samenwerking te zoeken op het verduurzamen van de gebouwde omgeving. De gedeelde opgave is als volgt geformuleerd in de RES NML 1.0:

- *Door middel van energiebesparing en kleinschalige opwek (minder dan 50 panelen) zet de RES in op minimaal 25% minder CO₂ uitstoot in 2030 ten opzichte van 2015.*
- *Met het vaststellen van de RES 1.0 committeren we ons als regio aan het bod van 1,2 Twh. Door het ontwikkelen van duurzame zon- en windprojecten in de regio realiseren we in 2030 1.200 gigawatt uur (ofwel 1,2 Terrawatt uur =Twh) aan duurzame energie. Projecten dienen in 2025 vergund te zijn.*
- *De RES brengt regionale warmte bronnen in beeld en ondersteund daarmee de transitievisie warmte.*
De RES geeft een beeld van warmtebronnen die regionaal inzetbaar zijn en zoekt afstemming over de inzet van deze bronnen.
- *De RES streeft naar een vorm van lokale medezeggenschap bij alle grootschalige zon- en windprojecten.*
De energietransitie is meer dan alleen een technische oplossing voor een klimaatvraagstuk. Niet de kortste weg naar ons doel, maar de mens staat hierin centraal.

3. Uitgangssituatie

- Op 24 juni 2019 is de startnotitie RES door ons college vastgesteld (via RIB naar de raad)
- Op 2 december 2019 heeft de raad, tijdens een commissievergadering, input gegeven op de concept uitgangspuntennotitie (consultatieronde)
- Op 21 april 2020 heeft de raad de uitgangspuntennotitie RES vastgesteld. Deze notitie vormde de basis voor de uitwerking van de concept RES (via RIB naar de raad) en de ontwerp RES 1.0
- Op 8 maart 2021 is de ontwerp RES 1.0 ter consultatie behandeld in uw raad. Uw raad achtte het niet noodzakelijk om zienswijzen in te brengen.

4. Rol gemeente

De rol van de gemeente is actief participeren in het regionale proces. We werken samen met de 15 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten, de provincie, Enexis en het Waterschap.

De raad is, naast lokale vergaderingen en beslismomenten, via de regionale raads werkgroep betrokken bij het regionale proces.

De samenleving is betrokken bij het opstellen van de RES 1.0 door middel van een klankbordgroep met een afspiegeling van regionale belanghebbende partijen ten aanzien van het thema energietransitie. Daarnaast is de samenleving geïnformeerd door het aanbieden van een webinar en een website met alle informatie.

5. Toelichting

De gezamenlijke partners binnen de RES NML hebben er bewust voor gekozen om ook in te zetten op energiebesparing. Immers, wat niet aan energie verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewerkt te worden. Op basis van de besparingsambitie is vervolgens uitgewerkt hoeveel duurzame energie en warmte opgewekt moet worden in de regio en hoe dit te kunnen realiseren. Daarbij worden samengevat de volgende ambities geformuleerd in de RES NML 1.0:

Energiebesparing

Door middel van energiebesparing en kleinschalige opwek wil de RES in 2030 minimaal 25% minder CO2 uitstoten dan in 2015. De RES wil dit bereiken door:

- a. Een regionaal ontzorgingsprogramma energiebesparing met acties en instrumenten om de ambitie te versnellen, gemeenten kunnen hieraan deelnemen middels een cafetariamodel.
- b. Het stimuleren van het opwekken en gebruik van duurzame energie.
  - i. Kleinschalig opwekken van energie op daken. Met kleinschalig bedoelen we installaties met een (piek) vermogen van maximaal 15 kWp (kilowattpiek). Dit gaat om daken tot 50 zonnepanelen. We willen dat in 2030 op 70% van de geschikte daken in onze regio gemiddeld 10 zonnepanelen liggen.
  - ii. Gezamenlijke aanpak energie besparing bij bedrijven en commercieel vastgoed. Middels de wettelijke besparingsplicht en door een stimulering aanpak voor bedrijven in samenwerking met het MKB Limburg.

De aanpak die de RES hanteert om te komen tot energiebesparing sluit aan bij onze aanpak om particuliere woningeigenaren te stimuleren hun woningen te verduurzamen (1000 woningenplan en aanpak gespikkeld woningbezit ism Nester). We zullen bekijken welke actiepunten uit het regionaal ontzorgingsprogramma energiebesparing zinvol zijn om als gemeente Beesel bij aan te sluiten.

Grootschalige opwek

De RES wil met duurzame zon- en windprojecten in de regio 1.200 gigawatt uur duurzame energie opwekken in 2030 (vergund in 2025). De RES wil dit bereiken door:

- a. De opgave in te vullen met de gerealiseerde- en pijplijnprojecten aangevuld door het project Wells Meer in de gemeente Bergen en middels een extra inspanning voor zon op daken.
  - a. De RES regio richt gezamenlijk een versnellingssteam op voor het stimuleren van grootschalige zon- op dak projecten in de regio.
- b. De RES regio zoekt afstemming over grootschalige project en nieuwe ambities in de regio. Hiervoor wordt een regionaal afstemmingskader ontwikkeld. Onder grootschalig wordt verstaan:
  - a. Meer dan 50 zonnepanelen op dak.
  - b. Meer dan 10 ha zonnepanelen op land.
  - c. Meer dan 2 windturbines van 3,5MW.
- c. Bij de ontwikkeling van deze projecten worden regionale uitgangspunten over ruimtelijke kwaliteit meegenomen.
  - a. Ruimtelijke afspraken vanuit de RES (landschapsprincipes) worden opgenomen in het omgevingsbeleid.
- d. Vertaling van de uitgangspunten communicatie en participatie op projectniveau.
- e. De RES houdt er rekening mee dat de behoefte aan duurzaam opgewerkte energie blijft groeien en kijkt vooruit naar 2050 om tijdig in te spelen op ontwikkelingen en innovaties.

Op basis van de aangeleverde gegevens heeft Enexis Netbeheer (hierna: Enexis) de impact van de plannen op de energie-infrastructuur bepaald (zie bijlage Netimpactrapportage). Om een juiste inschatting van de netimpact te maken hebben ze gebruik gemaakt van een integrale doorrekening, waarbij ook rekening is gehouden met de toekomstige ontwikkelingen in andere sectoren. Er is in beeld gebracht waar knelpunten ontstaan en welke netinvesteringen nodig zijn om de RES 1.0 ambities te realiseren, mogelijk. Naast de analyseresultaten geeft Enexis ook adviezen over het verhogen van de systeemefficiëntie. Met deze adviezen kan een RES-regio sturen op keuzes die bijdragen aan een uitvoerbare en betaalbare RES.

Momenteel wordt er gewerkt aan een regionaal afsprakenkader met betrekking tot de samenwerking en programmering van grootschalige opwek projecten. De uitwerking van dit bod dient zich te vertalen in

lokale projecten. Het gebied 't Brook, waar we recent gestart zijn met een gebiedsverkenning, kan mogelijk één van dergelijke projecten worden.

Naast afstemming binnen de RES werken we in dit kader ook nauw samen met de gemeenten van de Regio Venlo. We bekijken wat de mogelijkheden zijn tot samenwerking binnen de Regiovisie.

Regionale warmte strategie

Onderdeel van de RES NML is een Regionale Structuur Warmte. Hierin worden de warmtevraag en mogelijke regionale warmtebronnen in onze regio in kaart gebracht. In de RES 1.0 is onderzoek gedaan naar de volgende bronnen:

- a. Restwarmte: zeer beperkt beschikbaar op regionale schaal. Op gemeentelijke schaal is er wel sprake van restwarmte denk daarbij aan supermarkten, productielocaties en kleine datacenters.
- b. Groengas: Groengas is interessant als deel oplossing, de toepassingen worden nog verder verkent. Bij het verder concretiseren van de productiecapaciteit van groengas worden de ontwikkelingen in een transitie naar een natuur inclusieve landbouw meegenomen, evenals het in beeld brengen van de milieubelasting en het daadwerkelijk duurzaam inzetten van deze bron.
- c. Geothermie: de regionale beschikbaarheid hiervan is nog onvoldoende duidelijk. Hiervoor zijn we afhankelijk van de resultaten van een nationaal scan onderzoek, deze resultaten volgen na de zomer van 2021.
- d. Aquathermie: Alleen lokaal te benutten, maar wel een veel belovende techniek. Kansen voor kennisuitwisseling in RES verband.
- e. Zonnethermie: Kansen om lokaal in te zetten.

De route naar een volledig aardgasvrije gemeente is nog onzeker en afhankelijk van landelijke ontwikkelingen: We zetten met deze RES een omvangrijk en langdurig traject in. De precieze uitwerking daarvan, inclusief de kosten en andere consequenties, krijgt langzamerhand vorm.

Geconstateerd kan worden dat een beperkt aantal regionale bronnen beschikbaar is op dit moment. Om een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de regio is het ook van belang dat gemeenten aan de slag gaan met hun lokale transitievisie warmte. Eind 2021 dienen alle gemeenten een lokale transitievisie te hebben. De resultaten hiervan worden weer gedeeld met de RES organisatie, om zo een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de Regio.

In de komende periode wordt binnen de RES gewerkt aan een uitvoeringsplan rondom de regionale warmtetransitie, waarin bovenstaande verder zal worden uitgewerkt.

Participatie en communicatie

Als RES NML wordt de energietransitie als meer gezien dan alleen een technische oplossing voor het klimaatvraagstuk. Niet de kortste weg naar ons doel, maar de mens staat hierin centraal. Iedere inwoner en organisatie, in de breedste zin van het woord, moet op zijn eigen manier kunnen meepraten, mee kunnen denken en mee kunnen doen. Zo wordt een duurzamere manier van leven onderdeel van de samenleving en ontstaat er meer acceptatie en draagvlak. Dit is de wijze waarop gewerkt wordt in de RES NML. De volgende afspraken worden dan ook onderdeel van de uitvoering van de RES 1.0:

- a. Vertaling van de afspraken over 50% lokaal eigendom en over de verankering van lokale medezeggenschap in het omgevingsbeleid.
- b. Sociale duurzaamheid krijgt aandacht in de uitvoering van projecten.
  - a. Iedereen kan meedoen (mogelijk maken van participatie).
  - b. Iedereen kan het betalen (betaalbare energietransitie).
  - c. Iedereen kan meeprofiteren (terugvloeien van revenuen naar lokale gemeenschap).
- c. Een verdere verkenning naar de mogelijkheden voor een (regionaal) energiebedrijf

Door in een vroeg stadium, bij de totstandkoming van deze RES NML, gebruik te maken van diverse (digitale) momenten hebben we een zo goed mogelijk beeld gekregen van de diverse belanghebbenden en hun rol in het proces. Participatie bij het opstellen van de RES en de vertaling hiervan in lokaal beleid is geen garantie voor draagvlak.

In Beesel hebben wij het standpunt dat iedere inwoner en organisatie, in de breedste zin van het woord, op zijn eigen manier moet kunnen meepraten, mee kunnen denken en mee kunnen doen. Zo wordt een duurzamere manier van leven onderdeel van de samenleving en ontstaat er meer acceptatie en mogelijk

draagvlak. De verankering van de uitgangspunten over lokaal medezeggenschap zijn al opgenomen in de Duurzaamheidsvisie Focus, Lef en Draakkracht en verder uitgewerkt in het beleidskader KODE.

Uitvoering RES 1.0

De gemeenten, provincie, het waterschap en Enexis staan samen met de omgeving aan de lat om de afspraken uit de RES waar te maken. Deze afspraken worden, na vaststelling van de RES 1.0 vastgelegd in een uitvoeringsconvenant. Onderdeel van het convenant zijn in ieder geval de bestuursafspraken over de verankering van de RES in het omgevingsbeleid en de afspraken over de toekomstige regionale samenwerking. Onderdeel van dit uitvoeringsdocument vormt ook een monitoringsysteem, waarmee de voortgang van de RES gevolgd kan worden.

Organisatie

De opgave naar een duurzame gebouwde omgeving is een forse. De regio Noord- en Midden Limburg wil de vanuit de overheid opgelegde taken goed uitvoeren. Dit brengt een capaciteitsvraagstuk met zich mee, maar ook een organisatorisch vraagstuk. Ten tijde van de vaststelling van de RES 1.0 loopt een onderzoek naar de toekomstige regionale uitvoeringsorganisatie van de RES NML. Uiteraard nemen we u als raad mee in de uitkomsten van dit onderzoek.

Procedure

De RES 1.0 ligt nu ter besluitvorming voor aan de gemeenteraden van Noord- en Midden Limburg, provinciale staten en het algemeen bestuur van het Waterschap. Zij dienen een akkoord te geven op de RES 1.0 alvorens deze door de RES NML voor 1 juli 2021 kan worden ingediend bij het rijk.

Nadat de RES 1.0 voor onze regio is vastgesteld door de betreffende gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Waterschap zullen de in de RES opgenomen afspraken vertaald worden in een uitvoeringsconvenant, welke opnieuw ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

De RES 1.0 is een eerste versie van een document dat twee jaarlijks herzien zal worden. Er staat omschreven welke informatie er al is en welke keuzes reeds gemaakt kunnen worden. Daarnaast wordt inzicht geboden in wat er in de komende periode nog moet gebeuren. Uiteraard is er ook oog voor innovaties, deze zullen bij iedere herziening van het document bekeken worden en indien nodig worden opgenomen in een volgende versie van de RES (2.0 en verder).

Randvoorwaarden richting het Rijk

Het wettelijk kader krijgt vorm terwijl wij ons eigen proces continueren. Het is nog niet duidelijk hoe de structuur, middelen en organisatie vanuit het Rijk eruit komt te zien. Dit brengt risico's en vragen met zich mee waar we nu nog onvoldoende antwoord op kunnen geven. De RES blijft zich hiervan bewust. En vraagt hiervoor aandacht in o.a. de landelijke overleggen waar de RES aan deelt neemt. Het is van groot belang dat we ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving op de voet volgen en dit blijven agenderen. Daarom zijn we van plan om bij het verzenden van de RES NML 1.0 naar het Rijk randvoorwaarden mee te geven. Als vanuit het Rijk niet aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, kunnen wij als RES-regio NML niet garanderen dat we de strategie geheel kunnen uitvoeren.

a. Financieel

De opgave naar een duurzame gebouwde omgeving is een forse. De regio Noord- en Midden Limburg wil de vanuit de overheid opgelegde taken goed uitvoeren. Dat heeft gevolgen voor de benodigde capaciteit van de gemeenten.

Ten aanzien van de financiering van het vervolg proces heeft de rijksoverheid een onderzoek uitlaten voeren door de ROB (Raad voor het Openbaar Bestuur). Op basis van de resultaten van dit onderzoek, zal er na de landelijke verkiezingen gekeken worden welke middelen beschikbaar komen vanuit de Rijksoverheid voor de uitvoering van de taken voor gemeenten in het klimaatakkoord.

b. Juridisch

Ten tijde van de vaststelling van de RES 1.0 loopt een onderzoek naar de toekomstige regionale uitvoeringsorganisatie van de RES NML. Na vaststelling van de RES 1.0 worden de in de RES 1.0 gemaakte afspraken vastgelegd in een uitvoeringsconvenant.

Onderdeel van het convenant zijn in ieder geval de bestuursafspraken over de verankering van de RES in het omgevingsbeleid en de afspraken over de toekomstige regionale samenwerking. Onderdeel van dit uitvoeringsdocument vormt ook een monitoringsysteem, waarmee de voortgang van de RES gevolgd kan worden.

c. Risico's

6. Visie Blij in Beesel

De regionale samenwerking met de regio's Noord- en Midden-Limburg en andere partners sluit aan bij het thema samenwerking van Blij in Beesel. Gezamenlijk met de regio willen we komen tot een goed bod richting het Rijk voor de uitvoering van de energietransitie. Ook in de uitvoering van dit bod blijven we samenwerken met de regio om op die manier tot een beter resultaat te komen dan wij als solitaire gemeente zouden kunnen bereiken.

7. Toegankelijkheid

De RES is een technisch en beleidsmatig document en in die zin niet erg toegankelijk voor inwoners. Het document is opgesteld in afstemming met regionale belanghebbenden die vertegenwoordigd zijn in een klankbordgroep. Maar ook lokale draagvlak is van belang voor de uitvoering van de transitie opgave.

In de periode februari en maart zijn de volksvertegenwoordigers, stakeholders en inwoners van onze regio geconsulteerd over de Ontwerp RES NML 1.0 (een consultatiedocument is als bijlage toegevoegd). Door betrokkenen actief mee te laten denken en nogmaals goed te kijken naar het ontwerpdocument, ligt er nu een aangescherpte RES 1.0.

Onze Duurzaamheidsvisie Focus, Lef en Draakkracht spreekt over participatie en communicatie als een van de sleutelementen voor deze transitie. De RES laat nadrukkelijk de vrijheid aan de individuele gemeenten om te communiceren met hun eigen inwoners en overige belanghebbenden. De vertaling van de RES en het gesprek hierover met de inwoners nemen we mee in onze eigen trajecten zoals het duurzaamheidsonderzoek inwoners/verenigingen/bedrijven, de Transitievisie Warmte, de verkenning van 't Brook en de verduurzamingsaanpak van de bebouwde omgeving.

8. Duurzaamheid

Deelnemen aan de RES is één van de actiepunten uit de duurzaamheidsvisie en draagt bij aan het behalen van de doelstellingen uit het thema energie. Er vindt afstemming, overleg en samenwerking plaats op het gebied van energie tussen buurgemeenten en binnen de regio als geheel. De activiteiten moeten leiden tot een energieneutrale regio NML in 2050. Uitgangspunt is dat we lokaal doen, wat lokaal (beter) kan en dat we regionaal aan de slag gaan waar dat meerwaarde heeft. Denk aan gemeentegrensoverschrijdende projecten, onderzoeken en aanpakken.

Bijlagen

1. Oplegnotitie bij RES NML 1.0
2. RES NML 1.0 definitief
3. RES NML 1.0 samenvatting
4. Netimpactrapportage RES 1.0 NML Enexis
5. Consultatiedocument